

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
Aan deze criteria kunnen geen rechten worden ontleend. Onjuistheden en aanpassingen voorbehouden. Zie voor definities van begrippen (bijv. nieuw/verbouw) de begrippenlijst op de website van de Stichting Beter Leven keurmerk.					
Uitsluitingscriteria					
UIT01	Andere activiteiten	Er worden geen andere activiteiten op het bedrijf (UBN) ontplooid die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming.	<p>Activiteiten die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming zijn o.a., maar niet beperkt tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het houden van pelsdieren voor productiedoeleinden; - het houden van leghennen in verrijkte kooien (tot 01-01-2021 toegestaan in Nederland) en koloniehuisvesting (opvolger van de verrijkte kooi en vanaf 2021 in Nederland de enige toegestane vorm van de 'legbatterij'). De op het ei gestempelde identificatiecode begint met het cijfer 3; - het houden van wilde dieren voor productiedoeleinden; - het houden van ganzen of eenden voor de productie van ganzen- of eendenlever; - het houden van bedreigde diersoorten, zoals paling; - het houden van vleesrunderen van een dikbil ras, met een hoge incidentie van keizersneden, zoals bijvoorbeeld Belgisch Blauwen en Verbeterd roodbont. Runderen uit kruisingen dikbil x melkkoe waarbij de stier is geselecteerd op afkalfgemak, vallen hier niet onder; - andere activiteiten welke in strijd (kunnen) zijn met het beleid van de Dierenbescherming. 	Controleer en noteer of het bedrijf (UBN) geen andere activiteiten ontplooid die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming	Uitsluiting
UIT02	Genetisch gemanipuleerde dieren	Er zijn geen genetisch gemanipuleerde dieren op het bedrijf (UBN) aanwezig.	<p>Een genetisch gemanipuleerd dier is met gentechnologie aangepast. Genetische technologie of gentechnologie is een vorm van biotechnologie waarbij het DNA van een organisme direct wordt aangepast door extra genen met de gewenste eigenschappen bij een dier in te brengen. De klassieke methodes waarbij DNA van een organisme indirect wordt aangepast, door bijvoorbeeld het kruisen, selecteren, fokken van bepaalde rassen zijn wel toegestaan.</p>	Controleer en noteer of er geen genetisch gemanipuleerde dieren op het bedrijf aanwezig zijn.	Uitsluiting
UIT03	Megastallen norm	De kalveren worden niet gehouden in een megastal. Onder een megastal wordt verstaan één UBN (of EU registratienummer) met meer dan 330 NGE.	<p>Om het aantal NGE op het bedrijf te bepalen dient het aantal kalveren op basis van de Beter Leven bedrijfscapaciteit (zie A07) te worden vermenigvuldigd met de onderstaande aantallen NGE's per diercategorie: 1 vleeskalf = 0,130 NGE</p> <p>Bijvoorbeeld de volgende locatie wordt binnen het Beter Leven keurmerk als megastal aangemerkt en uitgesloten voor deelname: - Vleeskalverenbedrijf met meer dan: 2538 vleeskalveren (2539 x 0,130 = 330,07 NGE)</p> <p>Het begrip 'megastal' moet niet verward worden met het begrip 'megabedrijf'. Waar een megastal één locatie betreft, gaat het bij een megabedrijf om een veehouderijbedrijf met op meerdere locaties veestallen. Het bedrijf als geheel heeft een zeer groot aantal dieren, maar op de verschillende locaties kan het aantal dieren vergelijkbaar zijn met gangbare bedrijven.</p> <p>NVT bij bestaande stallen die voor 01-01-2012 al deelnemer waren aan het Beter Leven keurmerk. Deze stallen mogen het aantal dieren dat per 01-01-2012 werd gehouden handhaven. Bij ver-/nieuwbouw wordt het gehouden aantal dieren verkleind naar 330 NGE of minder.</p>	Controleer of het bedrijf de grens voor de maximale bedrijfsgrootte niet overschrijdt. Registreer het aantal NGE dat aanwezig is op het bedrijf op basis het aantal BLK dierplaatsen.	Uitsluiting
UIT04	Ketenregisseur	Het veehouderijbedrijf is aangesloten bij minimaal 1 door de Stichting Beter Leven keurmerk goedgekeurde ketenregisseur.	Een ketenregisseur is bijvoorbeeld een slachterij of een intermediair die binnen de keten de verschillende schakels aan elkaar koppelt van primair bedrijf tot verwerker/verkoper en alle schakels die daar tussenin kunnen zitten en regie voert over de bij zijn keten aangesloten primaire bedrijven.	Controleer of het bedrijf is aangesloten bij minimaal 1 door de Stichting Beter Leven keurmerk goedgekeurde ketenregisseur. Noteer de ketenregisseur(s).	Uitsluiting

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
UIT05	Bouwlagen	Op het bedrijf (UBN) zijn geen stallen aanwezig met meer dan één bouwlaag.	<p>Een bedrijf (UBN) met een stal, waarbij dieren op meerdere bouwlagen/verdiepingen/etages worden gehouden, die zich na 01-09-2016 aanmeldt voor het Beter Leven keurmerk komt niet in aanmerking voor het Beter Leven keurmerk.</p> <p>Dit criterium is niet van toepassing bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een bedrijf (UBN) met een stal met meer dan één bouwlaag die voor 01-09-2016 al deelnemer was aan het Beter Leven keurmerk. Bij nieuw-/verbouw mogen deze bedrijven geen stal met meer dan één bouwlaag (bij)bouwen. - verhoogde leefplatforms/-plateaus. Plateau's vallen niet onder de definitie van etagestallen. - volière- en scharrelstallen (of een combinatie van beide houderijsystemen); Volière- en scharrelstallen voor hennen waar ten hoogste twee bouwlagen worden gebruikt voor het houden van dieren, zijn (altijd) uitgezonderd van dit verbod op etagestallen. Deze uitzondering geldt zowel voor bestaande als voor nieuwe deelnemers. Dit komt overeen met provinciale regelgeving (o.a. de Brabantse zorgvuldigheidsscore en Overijssel). 	<p>Controleer en noteer of het bedrijf (UBN) alleen dieren houdt op één bouwlaag. Indien er op het bedrijf (UBN) een stal is met meer dan één bouwlaag, controleer of het bedrijf (UBN) al voor 01-09-2016 deelnam aan het Beter Leven keurmerk en of er bij nieuw-/verbouw geen stal met meer dan één bouwlaag is (bij)gebouwd na deze datum.</p> <p>Controleer bij volière- en scharrelstallen of dieren op maximaal 2 bouwlagen gehouden worden.</p>	Uitsluiting
UIT06	Medewerking	De deelnemer is verplicht BLK controleurs die namens de Certificerende Instantie of namens de Stichting Beter Leven keurmerk controles uitvoeren toe te laten op het bedrijf en alle medewerking te verlenen.	Indien de controleurs toegang tot het bedrijf wordt geweigerd of er wordt geen medewerking verleend, wordt het bedrijf uitgesloten van deelname, tenzij het bedrijf een beroep kan doen op overmacht. Van overmacht is o.a. sprake bij bijvoorbeeld een uitbraak van een besmettelijke dierziekte waarbij de overheid een bezoekersverbod instelt of bij een sterfgeval in de familie. Dit is geen uitputtende lijst. De controleurs zullen in de praktijk vaststellen wanneer er sprake is van overmacht.	Noteer of de deelnemer medewerking heeft verleend.	Uitsluiting
UIT07	Alle aanwezige kalveren zijn BLK waardig	Alle kalveren die op het bedrijf (UBN) aanwezig zijn, voldoen aan de criteria van het Beter Leven keurmerk kalf 2 sterren.		Controleer en noteer of er op het bedrijf (UBN) geen kalveren aanwezig zijn die niet BLK kalf 2 sterren waardig zijn.	Uitsluiting
Algemeen					
A01	Certificatie	Het kalverbedrijf is gecertificeerd voor VitaalKalf en de gehouden kalveren vallen onder het SKV reglement.	Het bedrijf heeft een geldig Vitaal Kalf certificaat. Elk koppel dat bij het slachthuis wordt aangevoerd, heeft een geldig SKV kwaliteitscertificaat.	Controleer en noteer of het bedrijf in het bezit is van een geldig Vitaal Kalf certificaat en controleer op InfoKalf of de kalveren voldoen aan het SKV reglement. Noteer data laatste twee afleveringen met aantal dieren.	Schorsing
A02	Gesloten bedrijven	Er wordt uitsluitend gewerkt met kalverhouders die op één-en-hetzelfde bedrijf de kalveren zowel in de opstartfase houden als ook de kalveren houden tot ze naar het slachthuis gaan.	Dit om de kalveren transport van een apart opstartbedrijf naar een apart afmestbedrijf te besparen.	Noteer of bedrijf gesloten is.	AH
A02a	Kopieën kalverpaspoorten	Van geïmporteerde kalveren wordt een kopie van het kalverpaspoort in de administratie bewaard.	Dit geldt ook bij import uit een andere EU lidstaat. Deze kopieën worden minimaal 1 jaar na aankomst op het bedrijf bewaard. Deze administratie mag zowel op papier als digitaal worden bewaard.	Controleer en noteer of er voor minimaal 5 geïmporteerde kalveren (tot een jaar terug) een kopie van het kalverpaspoort in de administratie is opgenomen.	HI
A02b	Herkomst kalveren AANBEVELING	De kalveren aangevoerd op het kalverbedrijf zijn afkomstig van bedrijven welke gecertificeerd zijn voor het Beter Leven keurmerk.	Zodra er BLK gecertificeerde melkveebedrijven zijn, wordt een analyse gemaakt van de mogelijkheid om de vleeskalversector te voorzien van BLK kalveren. Hierop wordt in dit criterium een concreet aandeel dieren opgenomen dat van BLK gecertificeerde bedrijven afkomstig moet zijn, toewerkend naar 100%.	Controleer certificaat BLK zuivel van aanvoerende bedrijven. Noteer de UBNS van de aanvoerende bedrijven. NVT wanneer geen BLK kalveren beschikbaar zijn.	AANBEVELING

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
A03	Kennis & vaardigheden	De veehouder kan aantonen dat de veehouder en zijn personeel de nodige kennis en vaardigheden hebben van diergezondheid, dierenwelzijn en diergedrag en van diverse veehouderijssystemen.	Het bedrijfseigen personeel heeft tenminste: - MBO veehouderij of - 1 jaar werkervaring in de kalverhouderij of - werkt onder verantwoordelijkheid van iemand met genoemde kwalificaties.	Controleer in de administratie of het bedrijfseigen personeel aan de kwalificaties voldoet, dan wel middels een diploma, dan wel middels een registratieformulier medewerkers. Noteer van 2 medewerkers de opleiding/werkervaring en de laatste datum van bijwerken.	AH
A04	Workshop mens-dier interactie	De bedrijfsleider/bedrijfsvoerder van elke aan Beter Leven deelnemende locatie waar dieren worden gehouden, heeft een door de Dierenbescherming goedgekeurde workshop mens-dier interactie gevolgd. Dit criterium treedt in werking vanaf 01-01-2025 om de gelegenheid te geven workshops te ontwikkelen en te volgen.	Randvoorwaarden workshop mens-dier interactie: 1. Verzorgd door een externe, ervaren deskundige op het gebied van vleeskalverwelzijn en gezondheid; 2. Minimaal 3 uur van de training is ingevuld met praktijkvoorbeelden (in de stal en/of met video- en fotomateriaal) waarbij de cursist leert signalen in het diergedrag of uiterlijk te vertalen naar concrete positieve of negatieve oorzaken van dit gedrag of uiterlijk; 3. Aandacht voor de effecten van het gedrag van de verzorger op de te verzorgen dieren; 4. Aandacht voor de positieve consequenties van een goede mens-dier interactie op financiële en productie resultaten.	Controleer vanaf 01-01-2025 of de bedrijfsleider/-voerder een bewijs van deelname heeft behaald van een workshop die is goedgekeurd door de Dierenbescherming. Noteer naam gevolgde workshop en datum.	AH
A05	Meldingsplicht	De BLK deelnemer is verplicht om iedere ontwikkeling die van invloed is/kan zijn op de deelname aan BLK of het BLK certificaat onverwijld schriftelijk te melden aan de Stichting Beter Leven keurmerk, de Certificatie Instelling en de ketenregisseur.	Ontwikkelingen zijn, maar niet beperkt tot: a. (Tijdelijke) beëindiging van het bedrijf, ongeacht de reden; b. Overdracht van het bedrijf naar een nieuwe rechtspersoon/eigenaar; c. Wijziging van UBN nummer; d. Verlies van een erkenning of een certificaat waardoor er niet meer kan worden voldaan aan de geldende BLK criteria; e. Aanschrijving betreffende een door de overheid (bijv. Ministerie van LNV, NVWA) geconstateerde tekortkoming van het bedrijf aangaande wet- en regelgeving; f. Tekortkomingen die door een private partij aan het bedrijf gemeld zijn en welke betrekking hebben op dierenwelzijn of borging; g. Etc. De BLK deelnemer geeft de ontwikkelingen door aan de Stichting Beter Leven keurmerk, Certificatie Instelling en de ketenregisseur.	Controleer en noteer of er in de periode tussen de huidige en vorige controle ontwikkelingen die van invloed zijn op de deelname aan BLK hebben plaatsgevonden. Controleer en noteer of deze ontwikkelingen zijn gemeld aan de SBLK, de CI en de ketenregisseur door bewijs van melding op te vragen bij de veehouder.	AH
A06	Kruislingkalveren	Er worden geen (kruisling)kalveren van runderen met een dikbilfactor met een hoge incidentie van keizersneden op het bedrijf gehouden. AANBEVELING	Runderen met een dikbilfactor, met een hoge incidentie van keizersneden, zijn bijvoorbeeld Belgisch Blauwen en Verbeterd roodbont. (Kruisling)kalveren waarbij vleesrassen zonder dikbilfactor zijn gebruikt, zijn wel toegestaan. Dit geldt niet voor kruislingkalveren uit de melkveehouderij waarbij het sperma is gekozen op afkalfgemak.	Noteer of (kruisling)kalveren van runderen met een dikbilfactor op het bedrijf aanwezig zijn.	AANBEVELING
A07	Bepalen Beter Leven bedrijfs capaciteit	De bedrijfs capaciteit voor het houden van Beter Leven dieren wordt berekend en vastgelegd door de Certificerende Instelling die het Beter Leven certificaat afgeeft.	Als er veranderingen in de capaciteit worden doorgevoerd na de vorige controle, dan dient de bedrijfs capaciteit tijdens de huidige controle opnieuw te worden berekend en vastgelegd.	Bereken de capaciteit voor het houden van dieren bij de ingangscntrole en wanneer er in het voorgaande jaar wijzigingen in de bedrijfsindeling zijn doorgevoerd. De capaciteit voor het houden van dieren wordt op basis van de Beter Leven criteria per categorie berekend. Leg de bedrijfs capaciteit vast door het aantal dieren per type hok/afdeling te bepalen en dit te vermenigvuldigen met het aantal hokken/afdelingen van dit type op het bedrijf.	Schorsing

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
Voeding					
V01	Voeding	De voeding van vleeskalveren bestaat voor maximaal 50% uit melk of een melkvervangend preparaat.	Kalveren mogen niet hoofdzakelijk met kalvermelk (melkpoeder verstrekt als vloeibaar product) worden gevoerd. Vanaf 7 maanden dienen alle kalveren gespeend te zijn. Niet hoofdzakelijk = minder dan 50% van de droge stof opname bestaat uit kalvermelkvoeder	Controleer aan de hand van het voerschema of maximaal 50% van het rantsoen van de kalveren uit melk(ervanger) bestaat. Noteer of het bedrijf voldoet en op basis waarvan die conclusie getrokken wordt.	HI
V02	Verstrekking melk	Alle kalveren krijgen tenminste drie keer per dag melk. De melkverstrekking wordt gelijkmatig verdeeld over drie of meer voerbeurten. Dit criterium geldt voor bedrijven met automatische melkverstrekking direct. Bedrijven zonder automatische melkverstrekking verstrekken twee keer per dag melk en bij ver- en nieuwbouw doch uiterlijk over 10 jaar gerekend vanaf 01-12-2022 wordt dit drie keer per dag.	Bij kalveren wordt vanaf een bepaalde leeftijd (gemiddeld 8 weken) geen melk meer verstrekt. Vanaf 6 weken leeftijd mag op deze bedrijven afgebouwd worden naar één melkvoerbeurt per dag. Uiterlijk vanaf 7 maanden dienen alle kalveren gespeend te zijn	Controleer hoe vaak dieren, indien melk nog wordt verstrekt, per dag melk krijgen. Controleer de automatische voerinstellingen of, indien dit niet mogelijk is, middels interview.	HI
V02a	Drinkspenen	De melk wordt minimaal tot 6 weken leeftijd verstrekt door middel van een speen.	Kalveren zijn in hoge mate gemotiveerd om zuiggedrag uit te voeren. Indien geen mogelijkheid bestaat om te zuigen, zullen ze dit uitvoeren bij verschillende lichaamsdelen van hokgenoten. Dit kan leiden tot verwondingen bij hokgenoten. Een speen mag zowel in de vorm van een drijfspeen als een speenemmer aangeboden worden.	Kijk of er spenen of emmers met spenen zijn en of de spenen sporen van gebruik vertonen. Noteer de wijze van melkverstrekking tot 6 weken leeftijd.	HI
V03	Ruwvoer	Vanaf 14 dagen krijgen de kalveren onbeperkt de beschikking over ruwvoer.	Onder ruwvoer worden voeders verstaan met een droge stofgehalte van minimaal 50%.	Controleer aan de hand van de voerleverbonnen of er voldoende vezelhoudend voer bijv. stro, hooi of graskuil is aangekocht om de voorgeschreven hoeveelheid vezelhoudend droogvoer te kunnen verstrekken. Noteer leeftijd van de dieren, aantal dieren en aangekochte voeders. Controleer of ruwvoer permanent aanwezig is bij alle vreetplekken.	Schorsing
V04	Voerbaklengte	Voor elk kalf is minimaal 1 vreetplaats voor ruwvoer en melk samen.	De voerbaklengte per kalf is minimaal 0,50 meter. N.v.t. bij automatische melkverstrekking met individuele dierherkenning.	Controleer de voerbaklengte per kalf.	HI
V05	Opslag diervoeder	Opslag van diervoeder gebeurt op zodanige wijze dat verontreiniging wordt voorkomen.	De opslag is in goede staat van onderhoud. Bij kuilvoer zijn er maatregelen genomen om het voer jaarrond schoon en droog te houden. Bijv. afdekken met folie en maatregelen om een goede afwatering te verzekeren. Veevoer en veevoeropslag zijn vrij van broei en schimmel. Als er broei of schimmel in het voer zit, dan wordt dit voor het laden/vervoederen verwijderd. Op deze manier wordt er geen broei of beschimmeld voer aan de dieren gevoerd. Voerresten worden verwijderd zodat er geen voerresten langere periodes blijven liggen. Voeropslag is vrij van afval of giftige stoffen. In de buurt van de voeropslag worden bijvoorbeeld geen bestrijdingsmiddelen of andere giftige stoffen/materialen gebruikt. Lokdozen met ongediertebestrijdingsmiddelen staan op een veilige plek. Verontreiniging van voer wordt voorkomen, bijv. verontreiniging met resten van afdekfolie.	Controleer en noteer of de voeropslag goed is onderhouden, of de opslag schoon en droog is, of er geen schimmel of broei is, of oude voerresten zijn verwijderd, voeropslag vrij is van afval of giftige stoffen en verontreiniging met bijv. resten van afdekfolie, etc.	AH

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie																																										
V06	GMP+	Aangekocht voer is gecertificeerd door GMP+ of een gelijkwaardig kwaliteitssysteem.	Een gelijkwaardig kwaliteitssysteem is een veevoeder keten waarbij alle schakels/bedrijven (incl. transport) gecertificeerd zijn door een kwaliteitssysteem dat gelijkwaardig is verklaard door de Dierenbescherming. Zie de website van het Beter Leven keurmerk voor een lijst met kwaliteitssystemen die gelijkwaardig zijn verklaard door de Dierenbescherming.	Controleer het voer en noteer naam en plaats voederleverancier. Noteer, bij een gelijkwaardig kwaliteitssysteem, aan welk(e) kwaliteitssysteem(en) de verschillende schakels in de keten voldoen.	AH																																										
V07	Drinkwater	De dieren hebben onbeperkt de beschikking over drinkwater.	Naast de melkverstreking dient er een aparte, permanente watervreking aanwezig te zijn.	Controleer in de stal of de kalveren naast melkvoeding ook beschikken over permanente watervreking en noteer de wijze van watervreking.	Schorsing																																										
V08	Analyse waterkwaliteit	De kwaliteit van het drinkwater wordt minimaal twee keer per jaar geanalyseerd. Eén van de monsternames wordt door de veehouder uitgevoerd, het andere door een onafhankelijke monsternemer.	Het analyserend laboratorium is NEN-ISO/IEC 17025 geaccrediteerd. Water wordt dus minimaal 2 keer per jaar geanalyseerd. Tussen beide analyses zit minimaal 4 maanden.	Controleer en noteer of de analyses hebben plaatsgevonden.	AH																																										
V08a	Analyse waterkwaliteit	Minimaal 1 monster per jaar wordt door een onafhankelijke monsternemer genomen.	Een onafhankelijke monsternemer is bijvoorbeeld de controleur van de Certificatie Instelling, de bedrijfseigen dierenarts of een gespecialiseerde drinkwater monsternemer (bijv. iemand die beroepsmatig veehouderijbedrijven adviseert over drinkwaterkwaliteit en daarbij regelmatig drinkwatermonsters neemt). Als het bedrijf gebruikt maakt van leidingwater hoeft er geen chemisch onderzoek plaats te vinden, aangezien het waterleidingbedrijf op basis van wetgeving regelmatig op chemische parameters moet controleren.	Vraag na wie de monsters genomen heeft en welke punten bemonsterd zijn. Controle a.d.h.v. facturen en testrapportages. Noteer de bevindingen.	AH																																										
V08b	Analyse waterkwaliteit	Er moet een monster per stal genomen worden net voordat het water de drinkbak in gaat of uit de kraan komt.	Als sprake is van leidingwater dient er een monster per bedrijf genomen te worden net voordat het water de drinkbak in gaat of uit de kraan achter in de stal komt, conform punt 4 uit de GD-flyer Wateronderzoeken rund.	Controleer of de monsters op de juiste plek (net voordat het water de drinkbak in gaat of uit de kraan komt) zijn genomen. Vraag na op welke manier de monsters genomen zijn. Noteer de bevindingen.	AH																																										
V08c	Analyse waterkwaliteit	De jaarlijkse analyse moet aantonen dat het drinkwater voor de kalveren van voldoende kwaliteit is.	Voor kalveren gelden onderstaande grenswaarden voor geschiktheid als drinkwater. De waarden in de kolom 'goed' kunnen als veilig voor de betreffende diersoort worden beschouwd. De waarden in de kolom 'afwijkend' worden beschouwd als (ernstig) risicovol voor de betreffende diersoort en voldoen niet aan dit criterium. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Parameter:</th> <th>Goed</th> <th>Afwijkend</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>pH:</td> <td>5 tot 8</td> <td>< 4 & > 9</td> </tr> <tr> <td>Ammonium (mg/L):</td> <td>< 0,5</td> <td>> 2</td> </tr> <tr> <td>Nitriet (mg/L):</td> <td>< 0,1</td> <td>> 1,0</td> </tr> <tr> <td>Nitraat (mg/L):</td> <td>< 100</td> <td>> 200</td> </tr> <tr> <td>Chloride (mg/L):</td> <td>< 250</td> <td>> 2000</td> </tr> <tr> <td>Natrium (mg/L):</td> <td>< 400</td> <td>> 800</td> </tr> <tr> <td>Ijzer (mg/L):</td> <td>< 0,2</td> <td>> 0,5</td> </tr> <tr> <td>Mangaan (mg/L):</td> <td>< 0,5</td> <td>> 1,0</td> </tr> <tr> <td>Sulfaat (mg/L):</td> <td>< 100</td> <td>> 250</td> </tr> <tr> <td>Hardheid (°D):</td> <td>> 4 & < 15</td> <td>> 25</td> </tr> <tr> <td>Gisten en schimmels:</td> <td></td> <td>> 10.000</td> </tr> <tr> <td>E. coli (kve/ml):</td> <td>< 1</td> <td>> 10</td> </tr> <tr> <td>Totaal kiemgetal (kve/ml):</td> <td>< 1000</td> <td>> 10.000</td> </tr> </tbody> </table> Bron: Gezondheidsdienst voor Dieren	Parameter:	Goed	Afwijkend	pH:	5 tot 8	< 4 & > 9	Ammonium (mg/L):	< 0,5	> 2	Nitriet (mg/L):	< 0,1	> 1,0	Nitraat (mg/L):	< 100	> 200	Chloride (mg/L):	< 250	> 2000	Natrium (mg/L):	< 400	> 800	Ijzer (mg/L):	< 0,2	> 0,5	Mangaan (mg/L):	< 0,5	> 1,0	Sulfaat (mg/L):	< 100	> 250	Hardheid (°D):	> 4 & < 15	> 25	Gisten en schimmels:		> 10.000	E. coli (kve/ml):	< 1	> 10	Totaal kiemgetal (kve/ml):	< 1000	> 10.000	Beoordeel testresultaten en indien van toepassing controleer of herstellende maatregelen zijn genomen en opnieuw monsters zijn geanalyseerd. Noteer de bevindingen.	AH
Parameter:	Goed	Afwijkend																																													
pH:	5 tot 8	< 4 & > 9																																													
Ammonium (mg/L):	< 0,5	> 2																																													
Nitriet (mg/L):	< 0,1	> 1,0																																													
Nitraat (mg/L):	< 100	> 200																																													
Chloride (mg/L):	< 250	> 2000																																													
Natrium (mg/L):	< 400	> 800																																													
Ijzer (mg/L):	< 0,2	> 0,5																																													
Mangaan (mg/L):	< 0,5	> 1,0																																													
Sulfaat (mg/L):	< 100	> 250																																													
Hardheid (°D):	> 4 & < 15	> 25																																													
Gisten en schimmels:		> 10.000																																													
E. coli (kve/ml):	< 1	> 10																																													
Totaal kiemgetal (kve/ml):	< 1000	> 10.000																																													

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
Hygiëne					
HY01	Hygiëneplan	Het bedrijf heeft een bedrijfsspecifiek hygiëneplan waarin systematisch wordt aangegeven hoe de hygiëne op het bedrijf wordt geborgd.	<p>Dit plan bevat in ieder geval een beschrijving van:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Weren en zo nodig bestrijden van ongewenste dieren (bijv. knaagdieren, wild, vogels, insecten). 2. Een strikte scheiding tussen schone weg (de hygiënische ruimtes waar de kalveren zich bevinden) en de vuile weg (de niet hygiënische ruimtes waar bezoekers, leveranciers, vrachtwagens, etc. toegang toe hebben). 3. Hygiënische toegang tot het bedrijf voor werknemers, leveranciers en bezoekers is verplicht via een hygiënesluis. 4. De herkomst en kwaliteit van water (drinkwater en reinigingswater). 5. Reiniging en ontsmetting van hokken en stallen. 6. De herkomst en opslag van voer. <p>Het plan wordt regelmatig, minstens eens per 2 jaar, geactualiseerd.</p> <p>Zie de website van het Beter Leven keurmerk voor een voorbeeld van het hygiëneplan.</p>	Controleer en noteer of het bedrijf een bedrijfsspecifiek hygiëneplan heeft dat voldoet aan de gestelde eisen.	AH
HY02	Materiaalgebruik tussen afdelingen	Materiaal wordt niet tussen afdelingen verplaatst. Elke afdeling heeft hiertoe zijn eigen gemarkeerde materiaal.	<p>Standaard materiaal is o.a. een bezem, een schep en een drijfschot. Een voerwagen valt hier niet onder en mag dus voor meerdere afdelingen gebruikt worden.</p> <p>Indien in 2 of meer afdelingen gelijktijdig kalveren opgezet zijn van dezelfde leeftijd, mogen deze afdelingen een veterinaire eenheid vormen. Binnen veterinaire eenheden mag materiaal uitgewisseld worden.</p>	Controleer en noteer of er sprake is van een veterinaire eenheid en of standaardmateriaal op elke veterinaire eenheid aanwezig is en gemarkeerd is.	HI
HY03	Kleding en schoeisel tussen afdelingen	Bij wisseling van afdeling wordt van kleding en schoeisel gewisseld. Elke afdeling heeft zijn eigen gemarkeerde kleding en schoeisel.	Indien in 2 of meer afdelingen gelijktijdig kalveren opgezet zijn van dezelfde leeftijd, mogen deze afdelingen een veterinaire eenheid vormen. Binnen veterinaire eenheden hoeft niet gewisseld te worden van kleding en schoeisel.	Controleer of er sprake is van een veterinaire eenheid en of tussen deze eenheden omkleedmogelijkheden zijn. Er wordt op zijn minst gewisseld van overall en van laarzen. Noteer de bevindingen.	HI
HY04	Plaaagdierbestrijding	Op het bedrijf vindt wering en bestrijding van ongewenste dieren plaats volgens de Europese norm CEN-EN 16636.	<p>Dit houdt o.a. in dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - eerst zoveel mogelijk preventieve maatregelen worden genomen om ongewenste dieren te weren (zie voor suggesties bijvoorbeeld het rapport 'Beschuit zonder muisjes' van de Dierenbescherming), - indien gebruik wordt gemaakt van een wering- en bestrijdingsbedrijf dient dat bedrijf aantoonbaar aan CEN-EN 16636 te voldoen. Binnen Nederland kunnen bedrijven het Keurmerk Plaaagdiermanagement behalen bij de stichting Keurmerk Plaaagdiermanagementbedrijven (KPMB), - indien de kalverhouder zelf rodenticiden buiten de stal toepast, is hij en/of zijn werknemer(s) in het bezit van een geldig vakbekwaamheids-bewijs "Knaagdierbeheersing op het agrarisch bedrijf" (KBA). Het KBA-bewijs wordt uitgegeven door Bureau Erkenningen. <p>Wering- en bestrijdingsbedrijven die zijn gecertificeerd voor de Europese CEN norm, hebben het zogenaamde CEPA certificaat. Deze bedrijven zijn hier terug te vinden: https://www.kpmb.nl/register/cepa-gecertificeerd</p> <p>Wering- en bestrijdingsbedrijven die gecertificeerd zijn voor het Nederlandse Keurmerk voor Plaaagdiermanagement voldoen ook aan dit criterium. Deze bedrijven zijn hier terug te vinden: https://www.kpmb.nl/register/keurmerk-plaaagdiermanagement</p>	Controleer of ongewenste dieren worden geweerd en zo nodig bestreden volgens CEN-EN 16636. Indien gebruik wordt gemaakt van een ongediertewering- en bestrijdingsbedrijf controleer of dat bedrijf aantoonbaar aan CEN-EN 16636 voldoet, bijv. gecertificeerd voor het Keurmerk Plaaagdiermanagement van het KPMB. Als de kalverhouder zelf rodenticiden toepast buiten de stal controleer of de kalverhouder of een personeelslid in het bezit is van een geldig Vakbekwaamheidsbewijs "Knaagdierbeheersing op het agrarisch bedrijf" (KBA). Noteer de bevindingen.	AH

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
HY04a	Het met natuurlijke methoden weren van plaagdieren	Het weren van ongewenste dieren gebeurt zoveel mogelijk met natuurlijke methoden en middelen zonder gebruik van biociden. AANBEVELING	Voor het weren van ongewenste dieren in en direct rond de stal wordt gebruik gemaakt van natuurlijke methoden en middelen. Denk hierbij aan: a. Het aantrekken van roofvogels die muizen en ratten vangen of insecten eten, door het plaatsen van struiken, bomen en nestkasten op en rond het bedrijf; b. Meerdere ringen rondom de stal aanleggen met materiaal waar muizen en ratten niet graag doorheen lopen, denk aan scherp gras, schelpen of grind; c. Een ring aanleggen rondom de stal met wilde planten en kruiden waarvan waarvan bekend is dat deze muizen en ratten weren; d. Het plaatsen van geurpalen in de buurt van de stal met geuren waarvan bekend is dat ze muizen en ratten afschrikken; e. Het plaatsen van CO ₂ -vallen om muizen en ratten te vangen. Deze aanpak leidt niet alleen tot het weren van vliegen, muizen en ratten, maar geeft het bedrijf ook een natuurlijker aanzien en een betere inpassing in het landschap.	Beschrijf hoe de plaagdierbestrijding eruit ziet.	AANBEVELING
HY05	Leegstand tussen rondes	Tussen 2 rondes kalveren wordt een leegstandsperiode van 2 weken ingesteld per afdeling.	Alle dieren op één afdeling worden hiertoe gelijktijdig binnengebracht en afgevoerd.	Controleer op basis van I&R of tussen twee rondes 2 weken leegstand zat. Noteer de bevindingen.	AH
HY06	Reiniging en ontsmetten tijdens leegstand	Aan het begin van de 2 weken leegstand worden alle hokken gereinigd en ontsmet.		Controleer aan de hand van aankoopbonnen of facturen of er gereinigd en ontsmet is. Noteer de bevindingen.	AH
HY07	Scheiding schone-vuile weg	Er is een strikte scheiding tussen de schone weg (de hygiënische ruimtes waar de kalveren zich bevinden) en de vuile weg (de niet hygiënische ruimtes waar bezoekers, leveranciers, vrachtwagens, etc. toegang toe hebben). AANBEVELING	Het schone bedrijfsgedeelte is het hygiënische gedeelte van het bedrijf waar zich de kalveren bevinden, hieronder vallen bijvoorbeeld de afdelingen, centrale gangen, werkruimtes en looplijnen tussen stallen. Onder het vuile bedrijfsgedeelte valt alles buiten het schone bedrijfsgedeelte, hieronder vallen bijvoorbeeld de aan- en afvoerroutes, het woonhuis en het woonerf. Op de grens tussen het schone en het niet-schone bedrijfsgedeelte is een afscheiding geplaatst in de vorm van bijvoorbeeld een hek, muur of ketting. Transportwagens krijgen geen toegang tot het schone bedrijfsgedeelte. Aan- en afvoerpunten voor bijvoorbeeld voer of mest zijn vanaf het niet-schone bedrijfsgedeelte te bereiken.	Controleer of er een strikte scheiding tussen de schone weg en de vuile weg is gerealiseerd.	AANBEVELING
Huisvesting					
H01	Ventilatie	De stallen/dierverblijven worden natuurlijk geventileerd	Indien nodig, voor voldoende luchtkwaliteit, wordt de ventilatie mechanisch ondersteund.	Noteer type ventilatie.	Waarschuwing
H01a	Luchtkwaliteit	Het ventilatiesysteem handhaaft de luchtkwaliteit op een niveau zodat oog of neus irritatie bij de gehuisveste kalveren en/of bij mensen tijdens inspectie worden voorkomen.	Bij onvoldoende luchtkwaliteit wordt een verbeterplan voor de luchtkwaliteit opgesteld in overleg met de bedrijfsseigen dierenarts en indien gewenst met andere deskundigen (bijv. klimaatdeskundige).	Beoordeel of aan de luchtkwaliteitsnormen voldaan wordt. Controleer bij overtreden van de normen of er een verbeterplan aanwezig is. Noteer de bevindingen.	AH d.w.z. als niet in orde dan verbeterplan insturen.
H01b	Monitoren stalklimaat	Het stalklimaat wordt gemonitord op het gebied van temperatuur, luchtvochtigheid, CO ₂ en ammoniak. AANBEVELING	Normen voor luchtkwaliteit zijn maximaal 2.000 ppm CO ₂ en 25 ppm NH ₃ .	Controleer de monitoring van temperatuur, luchtvochtigheid, CO ₂ en ammoniak.	AANBEVELING

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
H01c	Meten stalklimaat	Er is een geautomatiseerd systeem om de volgende klimaatkenmerking in de stal te meten: - Binnentemperatuur; - CO ₂ -concentratie; - Ammoniakconcentratie; - Luchtvochtigheid AANBEVELING	De apparatuur voldoet aan de volgende specificaties: - geheugen van minimaal drie maanden voor opslag van de meetgegevens; - het neemt minimaal 4 samples per uur; - sensoren hangen midden in het hok, boven de kalveren; - sensoren worden minimaal eens per 2 jaar onderhouden; - de sensor geeft automatisch doormelding bij disfunctioneren. Normen voor luchtkwaliteit zijn maximaal 2.000 ppm CO ₂ en 25 ppm NH ₃ .	Controleer of er een geautomatiseerd systeem aanwezig is en of de normen overschreden worden.	AANBEVELING
H01d	Bespreken monitoren stalklimaat	De resultaten van de stalklimaat monitoring worden elk half jaar besproken met de bedrijfseigen dierenarts. AANBEVELING	Indien de normen drie keer op rij behaald zijn, volstaat het bespreken van de monitoringsresultaten eens per jaar.	Noteer of de indicatoren voor het stalklimaat onder de gestelde normen liggen. Noteer voor bedrijven die deze normen niet behalen of het stalklimaat binnen twee opeenvolgende jaren binnen de normen ligt.	AANBEVELING
H01e	Plan van aanpak stalklimaat	Wanneer de normen voor het stalklimaat gedurende 2 maanden systematisch worden overschreden en het niet lukt dit blijvend te corrigeren, wordt een verbeterplan voor de luchtkwaliteit opgesteld. AANBEVELING		Controleer de aanwezigheid van een plan van aanpak voor het stalklimaat.	AANBEVELING
H01f	Klimaatdeskundige stalklimaat	Indien na een jaar de normen nog niet zijn behaald, wordt het advies ingewonnen van een externe klimaatdeskundige voor een 2e lijns advies in de vorm van een plan van aanpak waarmee het bedrijf alsnog, binnen het volgende jaar, binnen de stalklimaatnormen kan komen. AANBEVELING		Controleer of een bedrijf dat meer dan 1 jaar de stalklimaatnormen niet behaald heeft een externe klimaatdeskundige heeft ingeschakeld en of er een plan van aanpak is opgesteld. Controleer of het bedrijf binnen 1 opeenvolgend jaar (oftewel na 2 opeenvolgende jaren) alsnog binnen de stalklimaatnormen uitkomt.	AANBEVELING
H02	Scheiden en uit de stal afvoeren van mest en urine	Mest en urine worden direct gescheiden en dagelijks uit de stal afgevoerd. Dit criterium treedt in werking bij nieuwbouw vanaf 01-01-2025, doch uiterlijk vanaf 01-01-2040.		Noteer bij nieuwbouw vanaf 01-01-2025 de wijze van mest en urine scheiding.	HI
H02a	Koelen of in een zuur of water opslaan van mest en urine in de mestput	De mest en urine worden in de mestput in water of een zuur opgeslagen of gekoeld om urease tegen te gaan. Dit criterium treedt in werking bij nieuwbouw vanaf 01-01-2025. Dit criterium vervalt vanaf 01-01-2040 omdat dan voor alle bedrijven criterium H02 geldt.		Noteer bij verbouw vanaf 01-01-2025 de wijze van mest en urine opslag.	HI
H03	Ventilatiesysteem	Mechanische ventilatiesystemen op het bedrijf worden minimaal eens in de vijf jaar door een erkend installateur gecontroleerd.		Controleer of er jaarlijks onderhoud aan de ventilatie plaatsvindt en een verslag van de laatste controle aanwezig is. Noteer datum laatste controle.	Waarschuwing

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
H03a	Voorkomen hittestress	Hittestress wordt voorkomen.	Voor temperaturen boven de 25° Celsius zijn hittestressreducerende maatregelen aanwezig op het bedrijf. Voorbeelden van hittestressreducerende maatregelen zijn: - Voorzieningen voor extra luchtcirculatie (propeller / hangende ruimteventilator) - Conditionering van de ingaande lucht (alleen in combinatie met mechanische ventilatie) - Zie voor verdere adviezen de website van de GD: https://www.gddiergezondheid.nl/nl/Hittestress/adviezen-hittestress-kalf	Noteer welke voorzieningen getroffen zijn om hittestress te voorkomen.	Schorsing
H04	Daglicht	De stal is voorzien van lichtdoorlatende delen die tenminste 5% van het vloeroppervlak beslaan.	Alle oppervlaktes/delen die licht doorlaten, worden meegerekend, tenzij de normale afsluitwijze van dit deel (deur/luik/gordijn) niet lichtdoorlatend is.	Noteer het % lichtdoorlatend oppervlak.	Schorsing
H04a	Daglicht	Daglicht doorlatend materiaal is schoon.	Het daglicht doorlatend materiaal is niet schoon als het doorlaten van daglicht gehinderd wordt, bijvoorbeeld door alggroei of andere soorten bevuilding.	Controleer en noteer of het daglicht doorlatend materiaal schoon is.	AH
H04b	Kunstlicht	Er is verlichting in de stal aanwezig om de vleeskalveren te allen tijde te kunnen inspecteren.	Verlichting moet van zodanige sterkte zijn dat de vleeskalveren goed te zien zijn. Sterkte van de verlichting is minimaal 40 Lux op dierhoogte.	Meet met een Luxmeter in elke afdeling of het kunstlicht minimaal 40 Lux geeft op dierhoogte. Noteer de bevindingen.	Waarschuwing
H04c	Dag- en nachtritme	Er is een aaneengesloten periode in de nacht van minstens 6 uur met een laag lichtniveau om de kalveren te laten rusten.		Controleer of het bedrijf werkt met dag- en nachtritme. Bijv. d.m.v. tijdschakelaar op de kunstverlichting, daglichttoetreding, of vraag hiernaar bij de kalverhouder. Noteer gebruikte methode of antwoord kalverhouder.	AH
H05	Eenlingbox	Eenlingboxen worden alleen gebruikt voor: - Kalveren niet ouder dan 8 weken of - Als ziekenboxen op voorschrift van de bedrijfseigen dierenarts.		Check van een aantal kalveren die individueel gehuisvest zijn de leeftijd. Noteer de bevindingen. Noteer van de dieren ouder dan 8 weken, of er een dierenartsverklaring aanwezig is.	Schorsing
H05a	Breedte eenlingbox	De breedte van de eenlingbox is minimaal gelijk aan de schofthoogte van het kalf.	Gemeten terwijl het kalf rechtop staat.	Meet een aantal boxen steekproefsgewijs en noteer de bevindingen.	Schorsing
H05b	Lengte eenlingbox	De lengte van de eenlingbox is tenminste 1,1 maal de lengte van het kalf.	Gemeten van de neuspunt tot aan de achterkant van de zitknobbel.	Meet een aantal boxen steekproefsgewijs en noteer de bevindingen.	Schorsing
H05c	Zijwanden eenlingbox	De zijwanden van een eenlingbox zijn opengewerkt zodanig dat kalveren elkaar kunnen zien en aanraken.	Niet van toepassing op eenlingboxen voor zieke dieren.	Controleer van een aantal boxen, van de gezonde dieren de zijwanden en noteer op welke wijze deze opengewerkt zijn en of ze voldoen aan de voorwaarden dat de dieren elkaar kunnen zien en aanraken.	Schorsing
H06	Groepshuisvesting	Kalveren worden vanaf maximaal één week na aankomst op het kalverbedrijf in groepen gehuisvest.		Controleer en noteer of kalveren vanaf één week na aankomst op het kalverbedrijf in groepen gehuisvest worden.	Schorsing

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
H06a	Oppervlak per kalf in groep	Indien niet in eenlingboxen gehuisvest is vloeroppervlak per kalf bij opzet minimaal 2 m ² .		Controleer van een aantal groepshokken of deze aan de voorwaarden voldoen. Noteer oppervlakte van deze hokken en aantal dieren per hok. Er wordt hart op hart opgemeten. In geval van muur: muur als startpunt meting. Ruimte onder voergoot/onderste gedeelte schuin geplaatste voerhek worden niet meegenomen in vloeroppervlak.	Schorsing
H06b	Vergroting oppervlak kalf	De oppervlakte van een kalf is vanaf opzet minimaal 3 m ² per dier. Bij nieuw- en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.		Noteer oppervlakte per kalf. Bij nieuw- en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.	Nvt bestaande bouw voor 2019, HI
H06d	Diepte hokken	De diepte van het kalverhok is minimaal 3,60 meter. Bij nieuw- en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2040.	Hierbij is de vreetruimte minimaal 1,45 m, de loopruimte hierachter minimaal 0,70 m, en de ligruimte minimaal 1,45 m.	Controleer en noteer of de diepte van de kalverhokken voldoet. Bij nieuw- en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2040.	Schorsing
H06e	Grotere groepen	De kalveren worden in groepen van 15 of meer dieren gehouden. Bij nieuw-en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.	De maximale groepsgrootte is 40 dieren.	Controleer en noteer of kalveren in groepen van 15 of meer dieren gehouden worden. Bij nieuw-en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.	HI
H07	Uitvoering ligplaats vloer	De vloer moet voor minimaal 50% ingestrooid zijn met stro of vergelijkbaar materiaal of voorzien zijn van een rubber toplaag. Bij nieuw- en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.		Noteer of de vloeren voor 50% bedekt zijn met vloerbedekking. Bij nieuw- en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.	Schorsing indien geen vloerbedekking.
H07a	Kwaliteit ligplaats vloer	De vloer moet voor minimaal 50% ingestrooid zijn met stro of vergelijkbaar materiaal of voorzien zijn van een rubber toplaag. Bij nieuw- en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.		Noteer met welk materiaal de vloeren bedekt zijn en of deze vloerbedekking van voldoende kwaliteit is. Bij nieuw- en verbouw na 01-12-2022, doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.	HI indien de vloerbedekking van onvoldoende kwaliteit is.
H08	Hergroeperen kalveren	De kalveren worden alleen gehergroepeerd binnen dezelfde afdeling om evt. verspreiding van ziektekiemen tegen te gaan.		Controleer zo mogelijk op basis van een managementsysteem en anders op basis van een interview of er hergroepering van kalveren heeft plaatsgevonden en of er alleen verplaatst is binnen dezelfde afdeling. Noteer de bevindingen.	AH

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
H08a	Frequentie hergroeperen kalveren	Kalveren worden slechts in de eerste 12 levensweken gegroepeerd.		Controleer zo mogelijk op basis van een managementsysteem en anders op basis van interview wanneer er hergroepering van kalveren heeft plaatsgevonden. Noteer de bevindingen.	AH
H09	Schuurvoorziening	In ieder hok is een schuurvoorziening aanwezig waar de kalveren permanent toegang toe hebben.		Controleer in de helft van de afdelingen/compartimenten (minimaal één en maximaal vier) de hokken op de aanwezigheid van een schuurvoorziening. Noteer de bevindingen.	HI
H09a	Kwaliteit schuurvoorziening	De schuurvoorziening moet van goede kwaliteit en goed bruikbaar zijn.	Een schuurvoorziening bestaat uit verticaal geplaatste schuurborstels. Het object moet voor de dieren goed bereikbaar zijn en er moeten nog voldoende haren op zitten voor het dier om te kunnen schuren.	Controleer en noteer of de schuurvoorziening voldoet aan de voorwaarden.	HI
H10	Uitloop	De dieren dienen permanent de beschikking te hebben over een uitloop.	De uitloop is minimaal 2 m ² per kalf en mag volledig overdekt en verhard zijn.	Controleer en noteer of de kalveren permanent de beschikking hebben over een uitloop.	Schorsing
Management					
M01	Calamiteitenplan	Er moet een calamiteitenplan zijn voor noodgevallen, zoals het uitvallen van bedrijfsapparatuur. Het personeel is hiermee bekend en weet wat te doen bij calamiteiten.	Het calamiteitenplan omschrijft duidelijk wie wat doet bij calamiteiten. Het personeel moet hiermee bekend zijn. Zie de website van het Beter Leven keurmerk voor een voorbeeld van het calamiteitenplan.	Controleer en noteer of het calamiteitenplan aanwezig is en zichtbaar op het bedrijf hangt.	AH
M02	Noodvoorzieningen	Voor het geval er systemen van levensbelang voor de dieren zijn, welke afhankelijk zijn van stroom, moet er een noodstroomvoorziening zijn. In andere gevallen moet er een contract zijn dat binnen 4 uur een werkende noodstroomvoorziening op het bedrijf aanwezig is.		Controleer en noteer of bij stroomuitval op een noodstroomvoorziening overgestapt kan worden.	HI indien geen noodstroomvoorziening aanwezig.
M02a	Noodstroomvoorziening	De noodstroomvoorziening dient elke 2 maanden getest te worden.		Controleer en noteer de data van afgelopen jaar waarop het noodstroomvoorziening getest is.	AH
M02b	Alarminstallatie	Voor het geval er systemen van levensbelang voor de dieren zijn, moet er een alarminstallatie met doormelding naar de telefoon van de veehouder aanwezig zijn, die uitval van deze systemen meldt. AANBEVELING	Systemen van levensbelang zijn bijvoorbeeld ventilatie- en voersystemen.	Controleer of het alarmsysteem aanwezig is en werkt.	AANBEVELING
M02c	Testen alarminstallatie	Bij een alarminstallatie wordt de aangesloten alarminstallatie maandelijks getest. AANBEVELING	Er wordt een registratie bijgehouden van het maandelijks testen van de alarminstallatie. Voorbeelden van aspecten op te nemen in een protocol testen alarmeringen: - Telefoonkiezer wekelijks controleren door de stekker eruit te trekken. - Alarmkasten wekelijks controleren door de stekker eruit te trekken. - Temperatuuralarm elke ronde testen door de alarmgrens onder de huidige temperatuur in te stellen. - Het ventilatie-alarm maandelijks controleren door de eindgroep uit te schakelen. - De noodstroom aggregaat maandelijks onbelast testen en tweemaandelijks belast. - Na een reparatie alles samen met de installateur testen. - De alarmlerder testen door na een onweersbui deze te bellen en voor het verlaten van het bedrijf steeds de instellingen checken.	Controleer of de alarminstallatie maandelijks wordt getest.	AANBEVELING

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
M03	Agro Elektra Inspectie	Met het oog op de brandveiligheid vindt minimaal eens in de vijf jaar een Agro Elektra Inspectie plaats	<p>Nieuwe installaties worden voor ingebruikname gekeurd conform NEN 1010. Een 5 jaarlijkse herkeuring vindt plaats op basis van NEN 3140 (scope 8 van Scios). Een ander type elektrakeuring (gevraagd door de verzekeraar (bijv. de Nederlandse Technische Afspraak (NTA) 8220, onder scope 10 van Scios) is eveneens toegestaan.</p> <p>Niet van toepassing indien het een bedrijf betreft zonder elektrische installaties (met uitzondering van verlichting). Elektrische installaties omvatten, maar zijn niet beperkt tot: - Voerinstallatie - Stroverdeling installatie - Mechanische ventilatie of luchtwassers - Zonnepanelen of warmtewisselaars - Etc.</p> <p>Bij buitenlandse bedrijven dient de keuring van nieuwe installaties resp. de 5 jaarlijkse herkeuring plaats te vinden op basis van de nationale norm gebaseerd op HD-IEC 60364 resp. NEN-EN 50110. Zie hier voor een lijst van bedrijven die de keuring kunnen verrichten: https://www.averoachmea.nl/zakelijk/voor-uw-bedrijf/Meer%20informatie/Paginas/Agro-Elektra-Inspectie.aspx</p>	<p>Controleer en noteer of er een Agro Elektra Inspectie plaats gevonden heeft.</p> <p>Niet van toepassing indien het een bedrijf betreft zonder elektrische installaties (met uitzondering van verlichting).</p>	AH
M04	Objectinformatie kaart	Er is een objectinformatiekaart aanwezig.	<p>De objectinformatiekaart is een plattegrond voorzien van: indeling bouwblokken/stallen, toegangsdeuren, toegepaste materialen, nutsvoorzieningen, bluswaterpunt, locaties met brandgevaarlijke stoffen/activiteiten, evacuatiemogelijkheden dieren, etc.</p> <p>Zie de website www.objectinformatiekaart.nl voor een voorbeeld.</p>	Controleer op aanwezigheid objectinformatiekaart. Noteer de bevindingen.	AH
M04a	Objectinformatie kaart	De objectinformatiekaart is bij calamiteiten direct beschikbaar (opbergplaats zichtbaar en buiten de stal) voor de brandweer/hulpdiensten.		Controleer en noteer of de objectinformatiekaart direct beschikbaar is.	AH
M05	Rook- en hittedetectie technische ruimte	<p>De technische ruimte is voorzien van rook- en hittedetectie.</p> <p>Bij nieuw- of verbouw doch uiterlijk vanaf 01-01-2025.</p>	<p>Technische ruimte is bijv. de ruimte met cv-ketels, elektrische boilers, houtkachels, voer-/drinkinstallaties, bronpomp (bij bronwater), ventilatiesystemen, aggregaat, regelcomputer, aandrijving mestafvoer of stoppenkast.</p> <p>De brandmeldinstallatie voldoet aan NEN2535. Alle brandmelders zijn verbonden naar alarm- en blusinstallaties in de stal/technische ruimten, en doormelding naar tenminste 2 personen.</p> <p>Dit criterium geldt voor het gehele stalgebouw (ook bij verbouw of aanbouw).</p>	<p>Controleer de aanwezigheid van rook- en hittedetectie in de technische ruimte. Noteer de bevindingen.</p> <p>Bij nieuw- of verbouw doch uiterlijk vanaf 01-01-2025.</p>	HI
M06	Blusvoorziening technische ruimte	<p>De technische ruimte is voorzien van een automatische blusvoorziening om bij rook en/of hitte een beginnende brand te blussen.</p> <p>Bij nieuw- of verbouw doch uiterlijk vanaf 01-01-2025.</p>		<p>Controleer de aanwezigheid van blusvoorziening in de technische ruimte. Noteer de bevindingen.</p> <p>Bij nieuw- of verbouw doch uiterlijk vanaf 01-01-2025.</p>	HI
M07	Oververhittingsbeveiliging	<p>Elektromotoren zijn voorzien van een beveiliging tegen oververhitting.</p> <p>Bij nieuw- of verbouw doch uiterlijk vanaf 01-01-2025.</p>	N.v.t. als er geen elektromotoren aanwezig zijn	<p>Controleer de aanwezigheid van oververhittingsbeveiliging bij elektromotoren. Noteer de bevindingen.</p> <p>Bij nieuw- of verbouw doch uiterlijk vanaf 01-01-2025. N.v.t. als er geen elektromotoren aanwezig zijn.</p>	HI

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
M08	Bliksemafleiders	Op het bouwblok is het hoogste bouwwerk voorzien van een uitwendige bliksembeveiligingsinstallatie, aangelegd volgens NEN 1014. Bij nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf 01-01-2025.		Controleer de aanwezigheid van de installatie en opleveringscertificaat waarmee de correctheid van de aanleg en functioneren wordt bevestigd. Noteer de bevindingen. Bij nieuw- of verbouw doch uiterlijk vanaf 01-01-2025.	HI
Gezondheid					
G01	Vaste dierenarts	De kalverhouder heeft een één-op-één overeenkomst met een geborgde vleeskalverdierenarts die verantwoordelijk is voor de gehele veterinaire begeleiding op het bedrijf.	De dierenarts kan andere specialisten/dierenartsen inschakelen om een volledige dekking te realiseren, bijvoorbeeld als vervanging bij ziekte of vakantie. Bij wisseling van dierenarts dient de 'oude' dierenarts zijn gegevens van het kalverbedrijf aan de 'nieuwe' dierenarts over te dragen. Gecertificeerde, geborgde vleeskalverdierenartsen zijn terug te vinden in het register van de Stichting Geborgde Dierenarts, zie www.geborgdedierenarts.nl . Binnen de Regeling van de Geborgde Vleeskalverdierenarts is een voorbeeld één-op-één overeenkomst opgenomen, deze dient gehanteerd te worden. De één-op-één relatie mag worden vastgelegd in InfoKalf. Voor buitenlandse deelnemers geldt dat er een overeenkomst afgesloten moet zijn met een vaste dierenarts, met kennis van de historie van het bedrijf en deskundigheid op het gebied van rundveehouderij. Deze dierenarts hoeft niet geregistreerd te zijn als geborgde rundveedierenarts.	Controleer of er een één-op-één overeenkomst is met een gecertificeerde, geborgde vleeskalverdierenarts. Registreer de naam van de dierenarts.	Schorsing
G02	Bedrijfsgezondheidsplan	De kalverhouder heeft een bedrijfsspecifiek gezondheidsplan waarin hij samen met de bedrijfseigen dierenarts beschrijft welke maatregelen worden genomen om de gezondheid van de dieren te controleren en te verbeteren.	Dit bedrijfsspecifiek gezondheidsplan wordt regelmatig (minimaal jaarlijks) geactualiseerd. Informatie van bijvoorbeeld extra diagnostische tests, epidemiologische omstandigheden van de regio en feedbacksystemen van het slachthuis worden gebruikt voor het actualiseren van het bedrijfsgezondheidsplan, bijv. verbetering van de stallen, vaccinatie, gebruik en documentatie geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, enz.	Controleer en noteer of er een bedrijfsspecifiek gezondheidsplan op het bedrijf aanwezig is en of deze met de bedrijfseigen dierenarts is opgesteld.	Schorsing
G02a	Bedrijfsbehandelplan	De kalverhouder heeft een bedrijfsbehandelplan voor het gebruik van diergeneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, waarin samen met de bedrijfseigen dierenarts is beschreven welke (wijze van) behandeling wordt gebruikt voor de meest voorkomende ziekten.	Beschreven wordt welke diergeneesmiddelen in voorkeursvolgorde worden ingezet bij een bepaalde ziekte/aandoening.	Controleer en noteer of er een bedrijfsbehandelplan op het bedrijf aanwezig is en of deze met de bedrijfseigen dierenarts is opgesteld.	AH
G02b	Gezondheidsregistratie	Alle gevallen van verhoogde sterfte, ziekte, uitbraken en euthanasie van ernstig zieke en/of gewonde kalveren worden genoteerd en met de dierenarts besproken. Indien noodzakelijk wordt dit grondig onderzocht, de onderzoeksresultaten en ondernomen acties worden genoteerd.		Controleer en noteer of er een gezondheidsregistratie op het bedrijf aanwezig is en of uit de bezoekverslagen van de dierenarts blijkt dat deze besproken is.	AH
G03	Regelmatig dierenartsen bezoek	Elke productie-eenheid van het veehouderijbedrijf wordt regelmatig (tenminste eens per kwartaal) door de vaste dierenarts bezocht. De kalverhouder zorgt ervoor dat de dierenarts minimaal eenmaal per kwartaal het bedrijf bezoekt.	Voor een klinische inspectie en bedrijfsbegeleiding (op grond van bijv. productiegegevens, AM en PM keuringsresultaten).	Controleer in de administratie de bezoekersrapportage van de dierenarts van het afgelopen jaar. Noteer de bevindingen.	AH

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
G04	Raadpleging dierenarts	Bij verschijnselen van ernstige (besmettelijke) dierziekten, verwonding, abnormale verlaging van de voeropnamen en of sterfte onder de kalveren wordt de dierenarts(-praktijk) geraadpleegd.	Raadplegen kan zijn telefonisch overleg en zonodig een bezoek.	Controleer aan de hand van de bezoekfrequentie, in relatie tot de voorgeschreven koppelbehandelingen, en evaluatie van het bedrijfsgezondheidsplan op basis van interview en op basis daarvan eventueel een bezoekverslag van de dierenarts of de kalverhouder aan het voorschrift voldoet. Noteer de bevindingen.	Schorsing
G05	Ziekenboeg	Zieke en gewonde kalveren kunnen, indien nodig, worden geïsoleerd in adequate lokalen (eenlingbox / ziekenbox) met, indien nodig, droog en comfortabel strooisel, tenzij de dierenarts strooisel om veterinaire reden niet adviseert. De vereiste ruimte beslaat minimaal 1% van de kalverplaatsen, met een minimum van 1 plaats.	Indien ruimte niet standaard aanwezig is, maar gecreëerd wordt indien noodzakelijk, dan kan deelnemer dit aantonen.	Controleer of er in de stal een ruimte aanwezig is, of gecreëerd kan worden, waarin zieke en gewonde dieren afgescheiden gehouden kunnen worden van de gezonde dieren. Bereken aan de hand van het aantal kalverplaatsen de beschikbare ruimte en of dit voldoende is. Noteer de berekening.	HI
G06	Niveau antibioticagebruik	Het antibioticagebruik moet onder het door de Nederlandse St. Diergeneesmiddelen Autoriteit (SDa) vastgestelde relevante actieniveau liggen en moet binnen 2 jaar liggen binnen het door SDA vastgestelde streefniveau.	Bestaande deelnemers moeten binnen 2 jaar, gerekend vanaf 01-12-2022, op het door de SDA vastgestelde streefniveau zitten. Deelnemers die nieuw aan Beter Leven kalf deelnemen moeten binnen 2 jaar na de start van deelname aan het criterium voldoen, tenzij ze korter dan 2 jaar geleden al eens aan Beter Leven kalf hebben deelgenomen dan moeten ze binnen 1 jaar hieraan voldoen. Bij een onverwacht grote dierziekte-uitbraak, bijv. een uitbraak van Salmonellose, moet men binnen 2 jaar weer op het door de SDA vastgestelde streefniveau zitten.	Noteer of de dierdagdosering van het bedrijf onder het door de SDA vastgestelde actieniveau ligt. Noteer voor bedrijven die niet in het SDA streefniveau liggen of het antibioticagebruik binnen twee opeenvolgende jaren binnen het door de SDA bepaalde streefniveau ligt.	AH, plan van aanpak
G07	Slachtbevindingen	De door de slachterij teruggekoppelde slachtbevindingen worden met de dierenarts besproken om zo nodig de verzorging bij te sturen.	Relevante slachtgegevens zijn o.a. keuringsuitslagen van: - levers; - nieren; - longen; - spuitplekken; - penswand; - lebmaaglaesies; - aanvoer van schone dieren; - vulling maagdampakket.	Controleer of hiervan aantekeningen te vinden zijn in de bezoekersrapportage van de dierenarts. Noteer data waarop dit besproken is en de aanpassing m.b.t. bedrijfsvoering.	AH
G07a	Plan van aanpak slachtbevindingen	Bij structurele overschrijding van het slachterijgemiddelde, wordt met de bedrijfseigen dierenarts een plan van aanpak opgesteld waarin de mogelijke onderliggende gezondheidsproblemen worden geïdentificeerd en maatregelen vastgelegd om het aantal slachtafwijkingen te reduceren tot (onder) het slachterijgemiddelde. AANBEVELING	Daarnaast worden de slachtbevindingen, minimaal 2x per jaar, met de bedrijfseigen dierenarts besproken.	Controleer of bij structurele overschrijding van het slachterijgemiddelde er een plan van aanpak is opgesteld en of de slachtafwijkingen 2x per jaar door de dierenarts besproken is middels een ondertekend bezoekverslag van de slachtbevindingen.	AANBEVELING
G08	Behandeling luizen en mijten	Kalveren worden direct bij binnenkomst op het bedrijf behandeld tegen luizen en mijten.		Controleer bonnen van luizen en mijten behandelingsmiddel. Noteer de bevindingen.	AH

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
Management bloedijzergehalte					
B02	Bloedijzergehalte	Bij aankomst op het bedrijf krijgen alle kalveren ijzer toegediend.	Het toedienen van ijzer mag zowel door injectie als door toevoeging aan het voer.	Controleer in de medicijnenregistratie of er ijzerpreparaten zijn toegediend door de dierenarts danwel door de kalverhouder zelf. Noteer datum ijzertoeiening en de leeftijd van de dieren.	Schorsing
Transport					
T01	Elektrische veedrijvers	Er worden op het kalverbedrijf en tijdens transport geen elektrische veedrijvers gebruikt.	Er zijn geen elektrische veedrijvers op het bedrijf aanwezig.	Controleer of er geen elektrische veedrijvers aanwezig zijn op het bedrijf en noteer met welke alternatieven gewerkt wordt.	HI
T02	Transport vee	Het transport van de kalveren naar de vleeskalverhouderij moet voldoen aan een transportafstand van maximaal 560 km. Bij voorkeur komen kalveren niet verder dan uit een straal van 100 km en worden de kalveren rechtstreeks naar afmestbedrijf vervoerd. AANBEVELING	De transportafstand van maximaal 560 km komt overeen met een maximale transportduur van 8 uur, uitgaande van een gemiddelde snelheid van 70 km per uur op basis van de EFSA (European Food Safety Authority) richtlijnen voor veetransport. Het vertrek- en aankomstadres worden uit officiële (export)document gehaald (ondertekend door een officiële keuringsdierenarts). De transportafstand tussen het bedrijf en ontvangend bedrijf dient gecontroleerd te worden op basis van Routenet.nl met een truck 40T geselecteerd als voertuig. Voor kalveren die vanuit het buitenland (Duitsland, België en Luxemburg) komen wordt de afstand berekend vanaf de exportverzamelplaats. Voor kalveren uit Nederland wordt de transportafstand berekend vanaf de eerste verzamellocatie.	Bereken via de website Routenet voor een transportwagen (40T) de afstand tussen het bedrijf en het ontvangende bedrijf en maak hiermee een inschatting van het aantal km's en/of de bijbehorende transportduur. Controleer op basis van I&R en transport documentatie. Noteer de bevindingen. Noteer UBN(s) herkomst-/bestemmingsbedrijven.	Schorsing
T02a	Transport slachtvee	Het transport van de vleeskalveren naar de slachterij moet voldoen aan een transportafstand van maximaal 280 km.	De transportafstand van maximaal 280 km komt overeen met een maximale transportduur van 4 uur, uitgaande van een gemiddelde snelheid van 70 km per uur op basis van de EFSA (European Food Safety Authority) richtlijnen voor veetransport. De transportafstand tussen het veehouderijbedrijf en slachthuis dient gecontroleerd te worden op basis van Routenet.nl met een truck 40T geselecteerd als voertuig.	Bereken via de website Routenet voor een transportwagen (40T) de afstand tussen het bedrijf en het ontvangende bedrijf en maak hiermee een inschatting van het aantal km's en/of de bijbehorende transportduur. Controleer op basis van I&R en transport documentatie. Noteer de bevindingen. Noteer de naam van de slachterij.	Schorsing
T03	Verzamelen	De kalveren worden niet via een veemarkt aan- of afgevoerd.	Aangevoerde dieren komen van een ander veehouderijbedrijf en gaan niet via een veemarkt. Slachtdieren gaan direct vanaf het veehouderij bedrijf naar de slachterij en niet via een veemarkt. Sorteren op een kalverregistratielocatie is wel toegestaan.	Controleer aan de hand van de vervoersgegevens of de dieren niet via een veemarkt zijn aan- of afgevoerd. Noteer de bevindingen.	Schorsing
T04	Transport	Vanaf 01-01-2025 vinden alle kalvertransporten plaats in gesloten, klimaatgestuurde wagens. AANBEVELING		Noteer, indien bekend, of kalvertransport plaatsvindt in klimaatgestuurde wagens.	AANBEVELING
T05	Leeftijd kalveren	Vanaf 01-01-2023 worden kalveren niet eerder dan op een leeftijd van 28 dagen getransporteerd naar de vleeskalverhouderij.		Controleer vanaf 01-01-2023 op welke leeftijd kalveren getransporteerd worden. Noteer de bevindingen.	Schorsing

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie	Meetmethode	Sanctie
T06	Afnemende kalverbedrijven/slachterijen	De kalveren worden geleverd aan slachterijen die zijn goedgekeurd/gecertificeerd voor de bijbehorende Beter Leven scope (BLk kalveren en het bijbehorende aantal sterren).	Als de afnemer niet is goedgekeurd/gecertificeerd voor de bijbehorende Beter Leven scope moeten de dieren worden afgewaardeerd naar niet-Beter Leven keurmerk of naar een Beter Leven scope waarvoor de afnemer wel is gecertificeerd/goedgekeurd	Controleer administratie. Noteer het UBN van de afnemende kalverhouders en/of de naam en plaats van de afnemende slachterijen. Noteer per afnemer of deze is goedgekeurd/gecertificeerd voor de bijbehorende Beter Leven scope (BLk kalveren en aantal sterren). Zo nee, controleer of de dieren worden afgewaardeerd tot niet-BLK of een lagere scope waarvoor de afnemer wel is goedgekeurd/gecertificeerd.	HI
Aanvullend					
A00	Aantal BLk dierplaatsen	Tijdens de jaarlijkse controle wordt het totale aantal BLk dierplaatsen op het bedrijf (UBN) vastgelegd, o.a. ter controle van de megastallen norm.	Hiervoor wordt bij de ingangscntrole en bij nieuw-/verbouw, de verschillende typen hokken/afdelingen van het bedrijf (UBN) door de BLk controleur opgemeten. Op basis van deze oppervlakte per type hok/afdeling bepaalt de BLk controleur het totale oppervlakte per diercategorie op het bedrijf (UBN). Op basis van de benodigde oppervlakte per diercategorie, zoals vastgelegd in de BLk criteria, bepaalt de controleur vervolgens het totale aantal BLk dierplaatsen per diercategorie voor het bedrijf (UBN).	Noteer het totale aantal BLk dierplaatsen, o.a. voor vaststelling of het bedrijf (UBN) voldoet aan de megastallen norm. Op basis van metingen van de verschillende hokken/afdelingen en de BLk oppervlakte criteria per diercategorie, zie hieronder.	
A00A	Aantal BLk kalf plaatsen	Het aantal plaatsen voor BLk kalveren op het bedrijf (UBN) is:		Noteer aantal BLk plaatsen voor kalveren op de bedrijfslocatie.	
A00A1	Aantal aanwezige BLk kalveren	Het aantal aanwezige BLk kalveren op de bedrijf (UBN) is:		Noteer aantal aanwezige BLk kalveren op de bedrijfslocatie.	